

13.12.2022

Asia/3

§ 249

Sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2022 strategisten painopisteiden toteutumisen tilanne

HEL 2022-014108 T 00 01 01

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle puheenjohtaja Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää merkitä tiedoksi sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2022 strategisten painopisteiden toteutumisen tilanteen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi 21.12.2021 § 311 sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2022 toimintasuunnitelman, jonka keskeiset painopisteet olivat: koronapandemiasta palautuminen, henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen, palvelujen saatavuuden ja saatavuutettavuuden parantaminen, asiakkaille yhteensopivien ja digitaalisten palvelujen järjestäminen sekä sote-uudistukseen valmistautuminen.

Hyväksyessään toimintasuunnitelman lautakunta lisäksi kehotti sosiaali- ja terveystoimialaa kohdistamaan erityistä huomiota ja toimenpiteitä kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden edistämiseen todeten, että tämä voi tarkoittaa myös poikkeamista määrällisistä tavoitteista. Eri-tyisesti lautakunta korosti seuraavia aiheita: a. Helsingin terapiatakuun käyttöönotto, b. asunnottomuuden poistotavoitteen vaatimien toimenpiteiden toteuttaminen ja asunnottomuuden poistamisen toimintasuunni-

telman päivittäminen vastaamaan kaupunkistrategian tavoitteeseen, c. digitaalisen palvelulupauksen antaminen ja digitaalisten palveluiden saatavuuden ja käyttökokemuksen parantaminen sekä digitaalisista palveluista tapahtuva jatko-ohjaus vastaanotolle tai puhelinpalveluihin, d. iäkkäiden palveluiden riittävyys ja laatu erityisesti kotona asumisen tukemisen ja pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoidon osalta, e. kaikkien haavoittuvimpien ihmisryhmien tarpeet ja palvelut ja f. palveluiden saatavuus molemmilla kansalliskielillä.

Virallisten ennusteiden yhteydessä sosiaali- ja terveyslautakuntaa on vuoden aikana informoitu painopisteiden ja lautakunnan korostamien aiheiden toteutumisesta, viimeksi 8.11.2022. Seuraavassa esitetään etenemisen tilanne marraskuun 2022 tietojen perusteella.

Koronapandemiasta palautuminen sekä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Koronapandemia jatkui vuoden 2022 aikana vaihtelevalla voimakkuudella, joten siitä palautuminen ja palveluvelan purku toteutui vain osittain. Epidemiologinen toiminta ja koronarokotukset jatkuivat koko vuoden ja edellyttivät resursointia samoin kuin terveysasemien erilliset infektiovastaanotot. Tartuntoja pyrittiin ehkäisemään erilaisin suojatoimin, joista aiheutui lisätyötä. Koronaan sairastuneiden hoito edellytti myös runsaasti resursointia erityisesti sairaalahoidossa ja ympärivuorokautisissa palveluissa.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa koronasta palautumisen lisäresursseja on kohdennettu matalan kynnyksen palveluihin, liikkuvaan työhön, hoitoon sitouttavaan työhön, lyhytterapiaan sekä ADHD-diagnostiikkaan ja -hoitoon. Sosiaali- ja kriisipäivystys on lisännyt ikäihmisten päivystyksellisiä palveluja.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa hoito- ja palveluvelka on pääosin syntynyt lasten, nuorten ja lapsiperheiden ongelmien ja haasteiden lisääntymisestä sekä palvelujen vajaakäytöstä. Velan purkamisella pyritään palauttamaan toiminnat normaaliin tilanteeseen ja vastataan lisääntyneen tuen tarpeeseen. Lisäresurssia on kohdennettu neuvolatoimintaan, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon, lapsiperheiden sosiaaliohjaukseen, lastensuojelun ja perhesosiaalityön eri toimintoihin sekä aikuisosiaalityöhön ja nuorten palveluihin. Nuorten palveluissa on tehty toimialojen yhteinen Exit-suunnitelma ja uutena toimintana on muun muassa aloitettu hyvinvointikahvilat toiselle asteelle. Sosiaalityön toimintamallien kehittämistä jatketaan monikanavaiseksi ja moniammatilliseksi. Etsivä työ on aloitettu myös digitaalisissa toimintaympäristöissä. Vammaissosiaalityöhön on lisätty henkilöstöä koronapalautumiseen osoitetulla rahoituksella.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa hoito- ja palveluvelkaa on syntynyt palveluiden ollessa suljettuna tai rajatusti saatavilla. Palvelukeskukset, päivätoiminta ja tuetut ryhmät avattiin maaliskuussa. Lisäresursseja on kohdennettu asiakasohjaukseen, ikäerityiseen mielenterveys- ja päihdetyöhön, omaishoitajien tukemiseen, hoitoketjujen tukemiseen gerontologiseen sosiaalityöhön ja kuntouttavaan arviointiyksikköön, apuvälinepalveluihin, lasten toimintaterapiaan sekä kotihoidon ja palvelukeskusten arkiliikuttajiin. Helsingin sairaalassa olevien koronapotilaiden määrä on jälleen korkealla tasolla ja paikkamäärän lisäämisen vuoksi hoitoketjun toimivuus erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon on vaikeutunut. Henkilöstöpula vaikeuttaa tilannetta edelleen kaikissa palveluissa.

Terapiatakuun toteutuminen

Perusterveydenhuollon lyhytterapiapalvelun henkilökuntaa on vahvistettu uusilla vakansseilla ja ensi vuonna avataan neljäs Mieppi. Terapiat etulinjaan -hanketta jatketaan valtion Kestävän kasvun - rahoituksella ja hankkeeseen palkataan lisää henkilökuntaa tukemaan mielenterveyspalvelujen kokonaisuuden toimintaa ja kehittämistä. Käyttöön otetaan uusia digitaalisia menetelmiä. Henkilöstöä koulutetaan laajasti terapeuttisten menetelmien käyttöön perustasolla. Nuorisoasema on profiloitu keskivaikeiden mielenterveyshäiriöiden ja vakavien päihdeongelmien hoitoon. Tämä selkeyttää Helsingin palveluvalikkoa ja oikein kohdennettua hoitoonohjausta.

Asunnottomuuden poistaminen

Helsingin kaupungin asuntopalveluiden ja sosiaalipalvelujen välistä yhteistyötä on tiivistetty. Asumisneuvontaa on lisätty ja kehitetty sisällöllisesti. Asunnottomuusverkosto kokoontuu säännöllisesti ja asuntopuoltokäytäntöä sekä tilapäisen asumisen prosessia on parannettu. Erityisryhmien asumisen raportti on valmistunut ja kaupunkistrategian mukaisen asunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelman valmistelu on meneillään. Uusia asumisyksiköjä on saatu ja saadaan käyttöön. Etsivää ja kontaktia ylläpitävää työtä asunnottomien parissa tehdään aktiivisesti, ja sitä kehitetään edelleen.

Iäkkäiden palvelutarpeen arvioinnin sujuvoittaminen

Asiakasohjauksen arviointiprosessista on poistettu päällekkäistä arviointia ja asiakkaan kulkua hoitoketjussa on sujuvoitettu. Lakisääteisiä ja aikakriittisiä prosesseja on priorisoitu sekä raportointia ja tilastointia on parannettu. Työnjakoa on tehostettu ja yhtenäistetty ja näin on saatu ripeyttä asiakkaaksi tulon prosessiin. Koronahoitovelan purkamiseksi on vakinaistettu määräaikaisia vakansseja.

Kotihoidon uusi strateginen toimintasuunnitelma on otettu käyttöön ja kotihoidon palvelukuvaus on laadittu. Sen johdosta asiakkaat saavat selkeän kuvan palveluista ja niiden laatulupauksista. Kotihoidon palveluja kohdennetaan aiempaa oikeudenmukaisemmin ja eniten tarvitseville. Vastaavien sairaanhoitajien välitöntä työtä on kohdennettu erityisesti monialaista terveyden- ja sairaanhoidon osaamista vaativien asiakkaiden hyväksi. Kotona asumista tukevien uusien toimintamallien käyttöä on lisätty, ja näitä ovat esimerkiksi etäpalvelut ja lääkeannosteluautomaatit. Iäkkäiden toiminta- ja liikkumiskykyä arkitoinnoissa tuetaan liikkumissopimuksen avulla. Toimintamalli on laajennettu koko hoitoketjuun: Helsingin sairaala, HelppiSeniöri ja Seniorikeskukset. Liikkuva hoitaja -toiminta on otettu käyttöön päivystyksellisissä tilanteissa.

Nuorille suunnattujen päihdepalvelujen parantaminen

Vakavista päihdeongelmista kärsivien nuorten päihdepalveluja on lisätty. Nuorisoasema on saanut päihdepalveluun kohdistetut uudet tilat Herttoniemestä. Yhteistyötä tehdään tiiviisti erityisesti lastensuojelun kanssa. Palvelujen sisällöllinen kehittäminen on aloitettu organisaatio-rajat ylittävässä yhteistyöryhmässä. Työryhmätyöskentelyllä edistetään sellaisten perheiden tukemista, joissa on alle 18-vuotiaita päihteitä käyttäviä ja riippuvuuksista kärsiviä lapsia ja nuoria. Kehittämistyötä tehdään Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa ja henkilöstölle on järjestetty päihdetyön täydennyskoulutusta. Vaikeassa päihde- ja rikostai itsetuhoisuuskierteessä oleville suunnattu lastensuojelun erityisen huolenpidon yksikkö toimii Auroran sairaala-alueella. Outamon lastenkotiin on avattu pitkäaikaisen vaativan hoidon päihdekuntoutusosasto ja toinen osasto avataan henkilöstötilanteen salliessa. Vaativan päihdehoidon osaamista on lastensuojelussa vahvistettu. Vakavasti päihde- tai käytöshäiriöillä oireilevien nuorten ja perheiden hoitoa koskeviin koulutuksiin on suunnattu hankerahoitusta. Toivo-sosiaalityö on käynnistetty, ja se sisältää vakavasti tai toistuvasti rikoksilla tai päihteillä oireilevien nuorten kanssa työskentelyä, jota on vahvistettu rekrytoimalla tiimiin sairaanhoitaja päihde- ja mielenterveystyöhön.

Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen

Rekrytointimarkkinointia on parannettu hyödyntäen someklikkausten analytiikkaa ja kilpailutettuja kumppanuuksia, muun muassa Duunitorin kanssa. Yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa tarjotaan sairaanhoitaja- ja lähihoitajaopiskelijoille mahdollisuus palkalliseen harjoitteluun. Henkilöstön pysyvyyden ja pitovoiman kehittäminen jatkuu kaikissa palvelukokonaisuuksissa ja toimenpiteet on suunniteltu laajoissa työpajoissa. Kansainvälisen rekrytoinnin suunnittelu ja toteutus etenee yhteistyökumppaneiden kanssa. Oppisopimuskoulutukset jatkuvat ja saatavuuskannustimia suunnitellaan. Sosiaali- ja terveystoimiala osallistuu kau-

punkkitasoiseen työvoiman saatavuuden ohjausryhmään. Palkkakehitysohjelman mukaiset palkankorotukset toteutetaan vuoden 2022 loppuun mennessä.

Asiakkaille yhteensopivien ja digitaalisten palvelujen järjestäminen

Yksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategian 2023–2025 palvelulupaus on: 'Digitaaliset palvelut ovat asiakaslähtöisiä. Huomioimme erilaiset palvelutarpeet sekä asiakkaiden kyvyt palveluja kehitettäessä.' Lisäksi luvataan konkretisoida tavoitetta jatkossa. Tavoitteena ovat sujuvat digitaaliset palvelut ja etäpalvelut sekä itsepalvelumahdollisuuksien lisääntyminen ja digitaaliset yhteydenottokanavien käyttömahdollisuus ympäri vuorokauden ja niiden kautta tuleviin yhteydenottoihin vastaaminen kahden arkipäivän kuluessa. Toimialan uusi digisuunnitelma on valmistunut, ja se ohjaa etenemistä tulevina vuosina.

Sote-uudistukseen valmistautuminen

Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoiminnan uudistus on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Valtion kanssa on pidetty säännöllisiä tilanekuvakeskusteluja, joissa valmistelua on seurattu yksityiskohtaisesti. Muualla maassa 1.1.2023 alkaen sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelu siirtyvät uusien hyvinvointialueiden vastuulle, kun taas Uudenmaan erillisratkaisun mukaisesti Helsingissä näiden palvelujen järjestämisvastuu säilyy kaupungilla.

Palvelujen saatavuus molemmilla kansalliskielillä

Ruotsinkielisten palvelujen työryhmä ja toimintamallien alatyöryhmät ovat edistäneet sovittuja kehittämiskohteita palveluiden organisoinnin, yhteistyön edistämisen ja ruotsinkielisten materiaalien ja viestinnän osalta. Ruotsinkielisen henkilöstön saatavuuden parantamisessa on edetty ruotsinkielisen rekrytointikonsultin tukemana seuraavin toimin: avattu uudet ruotsinkieliset rekrytointisivut ja rekrytointikanavat, toteutettu kohdistettua digimarkkinointia sekä tiivistetty ruotsinkielistä oppilaitos- ja rekrytointiyhteistyötä. Terveysasemien chatbotia kehitetään palvelemaan myös ruotsiksi. Sosiaali- ja terveystoimiala osallistuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 39 §:n mukaisen kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen valmisteluun ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien toteutumisen turvaamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa. Toimiala on lisäksi osallistunut edellä mainitun järjestämislain 33 §:n mukaiseen kehittämistyöhön ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden integraation sekä tutkimus-, kehittäminen- ja innovaatiotoiminnan turvaamiseksi. Kärkullan kuntayhtymän purkua ja Helsingin alueella sijaitsevien palvelujen siirtoa Helsingin kaupungille on valmisteltu siten, että palvelut eivät katkea ja

13.12.2022

Asia/3

ruotsinkieliset kielelliset oikeudet turvataan. Tästä säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta, § 56.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano